

Orangeriekultur in der Lausitz und ihre europäischen Verflechtungen

Kultura oranżerii w Łużycach i jej europejskiepowiązania Wprowadzenie

45. Jahrestagung 45. Doroczna Konferencja
Arbeitskreis Orangerien in Deutschland e.V.

3.-5. September 2026 / 3-5 września 2026 r.
Branitz Branitz w Cottbus

Ananashaus und Blaues Haus in der Schlossgärtnerei Dom Ananasa i Niebieski Dom w pałacowym ogrodzie szkółkarskim

Programm Program

Donnerstag / Czwartek, 3.9.2026

8:00 Öffnung des Tagungsbüros **Otwarcie biura konferencji**

Stiftung Fürst-Pückler-Museum Park und Schloss Branitz
Fundacja Muzeum Księcia Pücklera, Park i Pałac Branitz
Robinienweg 5, 03042 Cottbus
Veranstaltungssaal: Großer Saal in der Gutsökonomie
Sala eventowa: Duża sala w budynkach gospodarczych majątku

9:00 Begrüßung und Eröffnung der Tagung **Powitanie i otwarcie konferencji**

Katrin Schröder, Vorsitzende Arbeitskreis Orangerien in Deutschland e.V.
Przewodnicząca stowarzyszenia „Grupa Robocza ds. Oranżerii w Niemczech“ e.V.

Dr. Stefan Körner, Vorstand Stiftung Fürst-Pückler- Museum Park und Schloss Branitz
Zarząd Fundacji Muzeum, Parku i Pałacu Księcia Pücklera w Branitz

Sławomir Jan Kowal, Bürgermeister der Stadt Sagan **Burmistrz miasta Żagań**

Prof. Dr. Thomas Drachenberg, Brandenburgisches Landesamt für Denkmalpflege und Archäologisches Landesmuseum
Konserwator Krajowy, Krajowy Urząd Ochrony Zabytków Brandenburgii oraz Krajowe Muzeum Archeologiczne

Alf Furkert, Stellv. Vorsitzender DGGL e.V. Arbeitskreis Historische Gärten
Zastępca przewodniczącego Grupy Roboczej ds. Ogródów Historycznych Przy DGGL e.V.

I. Orangeriekultur in der Lausitz und in Schlesien **Kultura oranżerii na Łużycach i Śląsku**

Moderation **Prowadzenie:** Dr. Margita Meyer / Prof. Dr. Marcus Köhler

9:45 Gläserne Schätze im Herzen Europas – Geschichte und Erhaltungszustand der Orangerien in der östlichen Lausitz
Szklane skarby w sercu Europy – historia i stan zachowania oranżerii we wschodnich Łużycach
Jacek Kuśmierski, Ścinawka Górna (PL)

- 10:15 Überblick über die sächsische Orangeriekultur **Wykład przekrojowy o kulturze oranżerii w Saksonii**
Henrike Schwarz, Dresden (DE)
- 10:45 Diskussion, anschließend Kaffeepause **Dyskusja oraz przerwa na kawę**
- 11:15 Von Fürst Pücklers Orangerie bis zur neuen Baumuniversität: Über die Entwicklung der Gewächshaus- und Orangeriekultur in Branitz
Od oranżerii księcia Pücklera po nowy Uniwersytet Drzew: przegląd rozwoju kultury szklarniowej i oranżeryjnej w Branitz
Karola Weber, Branitz (DE)
- 11:45 Von den Zeichnungen Wernhers bis zu Webers Fotos – Drei Jahrhunderte Orangeriekultur in Schlesien beleuchtet anhand bedeutender Bilddarstellungen der Region
Od grafik Wernhera po negatywy Webera – trzy stulecia kultury oranżeriiina Śląsku w najważniejszej ikonografii regionu
Łukasz Przybylak, Ścinawka Górna (PL)
- 12:15 Die Wiederherstellung der Orangerien in Zagan **Odbudowa oranżerii w Żaganiu**
Agnieszka Kochańska, Zagan (PL)
- 12:45 Diskussion, anschließend Mittagspause **Dyskusja oraz przerwa obiadowa**
- 13:45 Die Muskauer Orangeriekultur unter Fürst Pückler, dem Prinzen der Niederlande und den Grafen von Arnim
Kultura oranżerii w Muskau za czasów księcia Pücklera, księcia Niderlandów oraz hrabiów von Arnim
Astrid Roscher, Bad Muskau (DE)
- 14:15 Die Gewächshäuser im Muskauer Park: Ananas- und Erdhäuser in der Gärtnerei und die Gewächshausanlage in der Baumschule
Szklarnie w Parku Mużakowskim: Od ananasarni i ziemnych szklarni w ogrodnictwie po zespół szklarni w szkółce drzew
Katja Pawlak, Hamburg (DE)
- 14:45 Die Orangerie im Brühlschen Schlosspark von Pförten/ Brody **Oranżeria w parku pałacowym Brühla w Pförten/ Brody**
Dr.-Ing. Claudius Wecke, Dresden (DE)
- 15:15 Diskussion, anschließende Kaffeepause **Dyskusja oraz przerwa kawowa**
- 15:45 Rundgang durch die historische Schlossgärtnerei und den Branitzer Park
Park - Zwiedzanie historycznego ogrodu pałacowego oraz parku w Branitz
Führung: *Karola Weber, Branitz (DE)*

Abendempfang und Festvortrag **Wieczorne przyjęcie oraz wykład uroczysty**

- 18:30 Öffentlicher Festvortrag **Wykład uroczysty**
Dorothea von Kurland, ihr großes Parkwerk in Sagan und die Einflüsse aus Muskau
Dorota Kurlandzka, jej wielkie dzieło parkowe w Żaganiu oraz wpływy z Muskau
Cord Panning, Bad Muskau (DE)
- anschließend gemeinsames Abendessen **Wspólna kolacja**

Freitag / Piątek, 4.9.2026

- 8:00 Öffnung Tagungsbüro **Otwarcie biura konferencji**
- II. Alte und neue Häuser für Orangeriepflanzen unter dem Gesichtspunkt der Nachhaltigkeit**
Dawne i nowe obiekty dla roślin oranżeryjnych z aspekty zrównoważonego rozwoju
Moderation **Prowadzenie:** Łukasz Przybylak
- 8.30 Die Orangerie von Kreba-Neudorf **Oranżeria w Kreba-Neudorf**
Dirk Naumburger, Kreba-Neudorf (DE)
- 9:00 Orangerie Bischheim **Oranżeria w Bischheim**
Dr. Simone Balsam, Dresden (DE)
- 9:30 Der Branitzer Blumenpavillon **Pawilon kwiatowy w Branitz**
Ana Salinas, Berlin (DE)
- 10:00 Die Gewächshäuser in der neuen Baumuniversität **Szklarnie w nowym Uniwersytecie Drzew**
Dr. Juliane Ribbeck-Lampel, Branitz (DE)
- 10:30 Diskussion, anschließend Kaffeepause **Dyskusja oraz przerwa na kawę**

III. Geführter Rundgang zur neuen Baumuniversität **Zwiedzanie z przewodnikiem Uniwersytetu Drzew**

- 11:00 Besichtigung der Baumuniversität **Zwiedzanie Uniwersytetu Drzew**
Führung **Zwiedzanie z przewodnikiem**: *Dr. Juliane Ribbeck-Lampel, Branitz (DE)*
- 12:30 Mittagspause **Przerwa obiadowa**

IV. Berichte aus anderen Regionen **Sprawozdania z innych regionów**

Moderation **Prowadzenie**: Sabine Sawade

- 14:00 Die Orangerie in Radzyń Podlaski **Oranżeria w Radzynie Podlaskim**
Dr. hab. Jakub Sito, Radzyń (PL)
- 14:20 Aktuelles von der Zitruskultur auf der Insel Mainau **Aktualności z uprawy cytrusów na wyspie Mainau**
Britta Langer, Insel Mainau (DE)
- 14:40 Zitrus im Vatikan **Cytrusy w Watykanie**
Norbert Nordmann, München (DE)
- 15:00 Die Treibkonstruktion vor den Talutmauern im Weinberg bei Sanssouci
Konstrukcja inspektowa przed murami tarasowymi w winnicy przy Sanssouci
Dr. Jörg Wacker, Potsdam (DE)
- 15:20 Pücklers Spuren in Tschechien **Ślady Pücklera w Czechach**
Dagmar Fetterová und Dana Šestáková, Brno (CZ)
- 15:40 Die Ananaskultur in Deutschland um 1850 am Beispiel von Nymphenburg
Uprawa ananasów w Niemczech około 1850 roku na przykładzie Nymphenburga
Rainer Herzog, München (DE)
- 16:00 Diskussion, anschließend Kaffeepause **Dyskusja oraz przerwa kawowa**

V. Gesprächsrunden/ Gruppendiskussion in den Gewächshäusern **Panele dyskusyjne/ aktywna wymiana w szklarniach**

- 16:30 **Gruppe 1:** Bestimmung von Zitruspflanzen am Beispiel Branitz
Grupa 1: Identyfikacja roślin cytrusowych na przykładzie Branitza
Moderation **Prowadzenie**: *Steffen Pabst, Großsedlitz (DE)*
- Gruppe 2:** Historische Orangerien – Nutzungskonzepte und Konfliktpotentiale
Grupa 2: Historyczne oranżerie – koncepcje użytkowania i konflikty funkcjonalne
Moderation **Prowadzenie**: *Katrin Schröder, Potsdam (DE)*
- Gruppe 3:** Substrate und Bodenhilfsstoffe für Kübelpflanzen
Grupa 3: Podłoża i dodatki glebowe do roślin w pojemnikach
Moderation **Prowadzenie**: *Thoralf Weiß, Greifswald (DE), Markus Bonke, Großsedlitz (DE)*
- 18:00 Mitgliederversammlung des AK Orangerien e.V. im Großen Saal in der Gutsökonomie
Walne zgromadzenie członków AK Orangerien e.V. w Wielkiej Sali w budynku dawnej gospodarki folwarcznej
- 19:30 Gemeinsames Abendessen in einer lokalen Gastwirtschaft (Selbstzahler)
Kolacja w lokalnej restauracji (Koszt we własnym zakresie)

Vermehrungshaus und Blumenpavillon am Eingang zur Schlossgärtnerei **Szklarnia do rozmnażania roślin i pawilon kwiatowy**

Samstag / Sobota, 5.9.2026 – Exkursion / Wycieczka

- 7:15 Abfahrt Reisebus Best Western Hotel Cottbus **Wyjazd spod Best Western Hotel Cottbus**
Fahrt nach Altdöbern **Jedź do Altdöbern** (1 h/ 40 km)
- 8:15 Orangerie Schloss Altdöbern (DE), Besichtigung der Orangerie (30 min)
Oranżeria na zamku Altdöbern (DE), wizyta w oranżerii
- 8:45 Abfahrt von Altdöbern, Fahrt nach Sagan/ Żagań (2 h/ 125 km)
Wyjazd z Altdöbern, przejazd do Żagań
- 10:45 Schloss Sagan (PL), Besichtigung der Orangerie (1h 15 min)
Zamek Żagań (PL), wizyta w oranżerii
- 12:15 Mittagspause **Przerwa obiadowa** (1 h)
- 13:15 Abfahrt von Sagan, Fahrt nach Günthersdorf/ Zatonie (1 h/ 50 km)
Wyjazd z Żagań, przejazd do Zatonie
- 14:15 Herzoglicher Park Günthersdorf (PL), Besichtigung Park und Orangerie (30 min)
Park Książęcy Zatonie (PL), zwiedzanie parku i oranżerii
- 14:45 Abfahrt von Günthersdorf, Fahrt nach Zielona Gora (30 min/ 15 km)
Wyjazd z Zatonia, przejazd do Zielonej Góry
- 15:15 Zielona Gora (PL), Besichtigung Palmenhaus (30 min)
Wizyta w Palmiarni w Zielonej Górze (PL)
- 15:45 Abfahrt in Zielona Gora, Rückfahrt nach Cottbus (1,5 h/ 100 km)
Wyjazd z Zielonej Góry, przejazd powrotny do Cottbus
- 16:00 Zwischenstopp Bahnhof Zielona Gora (optional) **Dworzec kolejowy Zielona Góra (opcjonalnie)**
- 17:30 Ankunft Best Western Hotel in Cottbus **Przyjazd do hotelu Best Western w Cottbus**

Ende der Veranstaltung **Zakończenie konferencji i wycieczki**

Programmänderungen bleiben vorbehalten **Zastrzegamy sobie prawo do wprowadzania zmian w programie**

Simultanübersetzung **Tłumaczenie symultaniczne:** Jerzy Bielerzewski

Anmeldung zur Tagung unter **Rejestracja na konferencję www.orangeriekultur.de**

Veranstaltungspartner und Unterstützer **Partnerzy i sponsorzy wydarzenia**

Das Projekt wird aus Mitteln des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung (EFRE) im Rahmen des Kooperationsprogramms INTERREG VI A Brandenburg – Polen 2021-2027 und des Kleinprojektfonds der Euroregion Spree-Nysa-Bober, kofinanziert.

Projekt jest dofinansowany ze środków pomocowych Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Programu Współpracy INTERREG VI A Brandenburgia – Polska 2021–2027 oraz Funduszu Małych Projektów Euroregionu Spree-Neiße-Bóbr.

Brandenburgisches Landesamt
für Denkmalpflege und
Archäologisches Landesmuseum

Stiftung
Fürst-Pückler-Museum
Park und Schloss Branitz

LANDESAMT FÜR
DENKMALPFLEGE

Freistaat
SACHSEN

EUROREGION
SPREE-NEIßE-BOBER
SPREWIA-NYSA-BÓBR

Interreg

Kofinansiert von
der Europäischen Union
Współfinansowany przez
Unię Europejską

Brandenburg – Polska

Das große Gewächshaus, um 1869 **Duża szklarnia, około 1869 roku**